

Crna Gora
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA
DRI broj: 04-035/21-1016/24
Podgorica, 08.10. 2021. godine

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG FINANSIJSKOG
IZVJEŠTAJA DEMOKRATSKE CRNE GORE
ZA 2020. GODINU**

(Konačni izvještaj)

Podgorica, oktobar 2021. godine

S A D R Ź A J

I	MIŠLJENJE I PREPORUKE	3
II	OPŠTI PODACI	6
2.1.	Pravni osnov	6
2.2.	Osnovni podaci o partiji	6
2.3.	Finansiranje partije.....	7
2.4.	Vrsta revizije	7
2.5.	Predmet revizije.....	7
2.6.	Cilj revizije	7
2.7.	Kriterijumi revizije.....	8
2.8.	Metoda vršenja revizije	9
III	UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	10
3.1.	Sistem unutrašnjih kontrola	10
3.2.	Aktivnosti partijskih organa u dijelu finansijskog poslovanja	10
3.3.	Finansijski plan za 2020. godinu	10
3.4.	Program rada za 2020. godinu	11
3.5.	Računovodstveni sistem.....	11
3.6.	Finansijski izvještaji.....	12
3.7.	Bilans stanja.....	13
3.7.1.	Evidentiranje i popis imovine	13
3.7.2.	Potraživanja i AVR.....	14
3.7.3.	Novčana sredstva na žiro računima.....	15
3.7.4.	Obaveze	16
3.8.	Bilans uspjeha	18
3.8.1.	Prihodi	18
3.8.2.	Troškovi	21
4.	Kancelarijsko poslovanje	31
IV	REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE REVIZIJE	32

I MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 04-035/21-1026 od 02.06.2021. godine), izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demokratske Crne Gore za 2020. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovníkom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti i Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata.

Odgovornost rukovodstva subjekta revizije

Rukovodstvo Partije je odgovorno za pripremu i fer prezentovanje Finansijskog izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji Demokratske Crne Gore za 2020. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 06-635 od 04.10.2021. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. "I"04-038/21-199 od 27.09.2021. godine), nadležni Kolegijum DRI u sastavu: senator Nikola N. Kovačević – rukovodilac Kolegijuma i senator dr Branislav Radulović - član Kolegijuma na sjednici održanoj dana 08.10.2021. godine, razmotrio je i usvojio

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Demokratske Crne Gore za 2020. godinu

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske Crne Gore za 2020. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje**.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje** na navedeno u Izvještaju pod tačkom 3.7.3 - Novčana sredstva na žiro računima i tačkom 3.8.2 - Troškovi – Troškovi naknada po Ugovoru o djelu.

Pregled utvrđenih nepravilnosti i datih preporuka:

1. Revizijom je utvrđeno da je Partija za potrebe prikupljanja sredstava za finansiranje izborne kampanje za lokalne izbore održane 30. avgusta 2020. godine u 3 opštine (Budva, Kotor i Andrijevica) otvorila jedan žiro račun, iako je odredbama člana 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja propisano da politički subjekt u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje otvara posebni žiro račun kod Institucije ovlašćene za poslove platnog prometa.
 - **Subjekt revizije treba da za svaku potvrđenu izbornu listu otvori poseban žiro račun, shodno odredbama člana 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**
2. Revizijom je utvrđeno da je Partija angažovala 8 izvršilaca po ugovoru o dijelu (uz isplaćene neto naknade u ukupnom iznosu od 4.055,00€), za vršenje poslova sređivanja partijske dokumentacije za potrebe opštinskih odbora, iako isti po prirodi i opisu posla spadaju u poslove redovne djelatnosti Partije.
 - **Subjekt revizije sa licima angažovanim za obavljanje poslova koji spadaju u redovne partijske aktivnosti treba da zaključuje ugovore o radu, a ne ugovore o djelu.**

Preporuka drugom državnom organu¹

1. Revizijom je utvrđeno da Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Partije za 2020. godinu ne sadrži poseban Izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje rada ženske organizacije, kako je to predviđeno odredbama člana 14 stav 9 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Partija je u postupku revizije prezentirala Izvještaj o materijalno-finansijskom poslovanju za 2020. godinu u kojem su sadržani svi izvještajni podaci za finansijsko poslovanje ženske organizacije.²

- **Ministarstvo finansija i socijalnog staranja treba da podzakonskim aktom³ utvrdi formu posebnog izvještaja o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije političkog subjekta, u cilju jednoobraznog načina izvještavanja, shodno odredbama člana 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Subjekt revizije je dužan da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema Konačnog Izvještaja o reviziji dostavi Državnoj revizorskoj instituciji Plan aktivnosti za realizaciju izdatih preporuka koji treba da sadrži mjere, nosioce aktivnosti i rokove (Akcioni plan za realizaciju preporuka), a u roku od šest mjeseci, Izvještaj o realizaciji preporuka iz Izvještaja o reviziji.

**Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević**

¹ Državna revizorska institucija je Ministarstvu finansija i socijalnog staranja dopisom broj 04-035/21-835/24 od 20.09.2021. godine ukazala na potrebu pristupanja realizaciji date preporuke, shodno članu 72 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

² Partija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj o reviziji dostavila akt broj 06/521 od 26.07.2021. godine kojim je, između ostalog, ukazala na razloge nepodnošenja posebnog Izvještaja Foruma žena.

³ Članom 72 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, utvrđena je obaveza nadležnih organa za donošenje podzakonskih akata za sprovođenje navedenog zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu istog.

II OPŠTI PODACI

2.1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07....31/14 i 70/17);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG" br. 003/20, 038/20);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2021. godinu, DRI br. 06-035/20-292 od 17.12.2020. godine i izmjeni Godišnjeg plana revizije Državne revizorske institucije za 2021. godinu, DRI br. 06-035/21-3 od 25.01.2021. godine;
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br.04-035/21-1026 od 02.06.2021. godine), kao i izmjeni i dopuni iste od 29.06.2021. godine

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske Crne Gore izvršena je u skladu sa:

- Poslovníkom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“ br. 07/15);
- Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata;
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2.2. Osnovni podaci o Partiji

Demokratska Crna Gora osnovana je 19.04.2015. godine. Upisana je u Registar političkih partija rješenjem Ministarstva unutrašnjih poslova br. 05-UPI - 006/15-2497/1, od 24. 4. 2015. godine.

Organi Demokratske Crne Gore su: Kongres, Glavni odbor, Predsjednik, Predsjedništvo, Statutarna komisija i Nadzorni odbor.

Kongres je najviši organ Demokratske Crne Gore. Kongres sačinjavaju izabrani delegati opštinskih organizacija, organizacije Glavnog grada i Prijestonice, organizacije gradskih opština, kao i članovi Glavnog odbora koji imaju sva prava kao i izabrani delegati. Članovi Glavnog odbora nemaju pravo odlučivanja o izvještaju o radu Glavnog odbora i o njihovoj razrješnici. Kongres može biti redovan i vanredan. Redovni kongres se saziva i održava jednom u četiri godine.

Glavni odbor je najviši organ rukovođenja Demokratskom Crnom Gorom između dva Kongresa. Odluku o broju i sastavu Glavnog odbora donosi Kongres.

Predsjednik partije predstavlja i zastupa Partiju u zemlji i inostranstvu.

Predsjedništvo je izvršno-politički organ Demokratske Crne Gore.

Partija ima dobrovoljnu organizaciju članova Demokrata mlađih od 30 godina - Mladi Demokrati i dobrovoljnu organizaciju članica Demokrata -Forum žena. Partija je usvojila novi Statut na II Kongresu koji je održan 25.05.2019. godine.

2.3. Finansiranje Partije

Partija se finansira iz Budžeta Crne Gore, iz budžeta jedinica lokalne samouprave, članarina, dobrovoljnih priloga, poklona i drugih izvora, u skladu sa Zakonom.

Predsjedništvo Demokrata najkasnije do 31.decembra tekuće godine razmatra i usvaja Finansijski plan Demokrata za narednu godinu. Predsjedništvo Demokrata najkasnije do 30.juna tekuće godine razmatra i usvaja Izvještaj o materijalno-finansijskom poslovanju Demokrata za prethodnu godinu.

Finansiranje iz budžetskih sredstava

Partiji su u 2020. godini za finansiranje redovnog rada i izborne kampanje opredijeljena budžetska sredstva u ukupnom iznosu od 1.229.758,02€ i to: iz budžeta CG u ukupnom iznosu od 854.578,05€ i iz budžeta lokalnih samouprava u ukupnom iznosu od 375.179,97€.

Finansiranje iz privatnih izvora

Osim iz budžetskih sredstava Partija je u 2020. godini finansirana i iz ostalih izvora u ukupnom iznosu od 57.439,28€ i to: od priloga u iznosu od 2.600,00€, prihoda od koalicionog partnera u iznosu od 36.500,00€, ostalih poslovnih prihoda u iznosu od 16.548,12€ i ostalih finansijskih prihoda u iznosu od 1.791,16€.

2.4. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Demokratske Crne Gore za 2020. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja subjekta revizije sa zakonskom i drugom regulativom.

2.5. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj i pravilnost poslovanja Demokratske Crne Gore za 2020. godinu.

2.6. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

- finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i da li su
- finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivna način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi.

2.7. Kriterijumi revizije

Kriterijumi za za finansijsku reviziju

- MRS;
- Zakon o računovodstvu ("Sl. list Crne Gore" br. 52/16);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12).

Kriterijumi za reviziju pravilnosti

- Zakon o političkim partijama ("Sl. list Crne Gore", br. 073/10, 040/11, 059/11)
- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG“ br. 003/20, 038/20);
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2020. godinu (“Sl. list CG”, br.074/19, 061/20);
- Zakon o radu („Sl. list CG“, br. 049/08 ... 004/18, 074/19);
- Zakon o obligacionim odnosima („Sl. list CG“, br. 047/08, 004/11, 022/17);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl.list RCG“, br.065/01,...,004/07 i „Sl. list CG“, br.086/09,...,083/16, 067/19);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG“, br.013/07,...,008/15, 022/17, 042/19);
- Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list CG“, br. 040/16, 028/18,108/20);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Pravilnik o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG”,br.076/10,...,050/17, 015/19, 009/20);
- Statut političkog subjekta;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije;
- Finansijski plan Partije za 2020. godinu;
- Program rada Partije za 2020. godinu;
- Interne procedure i pravila subjekta revizije.

2.8. Metoda vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije. U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole.

Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost.

Materijalnost je utvrđena u iznosu od 13.666,55€, tj. 1% od ukupnih rashoda Partije, koji iznose 1.366.655,49€.

Revizorski tim se upoznao sa pravnom regulativom, analizirao finansijske izvještaje i ostalu pribavljenu dokumentaciju subjekta revizije i na osnovu sprovedenih testova ocijenjeno funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona, pravila, procedura i drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima.

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

3.1. Sistem unutrašnjih kontrola

Subjekt revizije je shodno Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja Statutom utvrdio da Nadzorni odbor vrši unutrašnju kontrolu finansijskog poslovanja, a da je odgovorno lice za materijalno - finansijsko poslovanje direktor Partije.

Partija je od opštih akata donijela: Statut, Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2016.g., Pravilnik o dopuni Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2019.g., Pravilnik o korišćenju sredstava za reprezentaciju i korišćenju mobilnih i fiksnih telefona, Pravilnik o poslovima i kriterijumima za isplatu plata odnosno naknada za izabrane i imenovane funkcionere, Pravilnik o dopuni pravilnika o korišćenju sredstava za reprezentaciju i korišćenju mobilnih i fiksnih telefona, Pravilnik o korišćenju biznis kartica, Odluku o potrošnji goriva u službene potrebe, Odluku o visini nadoknade putnih troškova i dnevnica članova organa Demokratske Crne Gore, Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju, kao i Uputstvo za primjenu istog.

3.2. Aktivnosti partijskih organa u dijelu finansijskog poslovanja

Partijski organi su shodno svojim nadležnostima u 2020. godini usvojili i donijeli sljedeća interna akta: Finansijski plan i Program rada za 2020.g., Rebalans Finansijskog plana za 2020.g., Odluku o neuvođenju članarine kao dijela finansiranja Demokratske Crne Gore, kao i druge pojedinačne odluke o isplatama dnevnica, pomoći, donacija i sponzorstva.

3.3. Finansijski plan za 2020. godinu

Partija je shodno članu 49 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja donijela Finansijski plan za 2020. godinu, kao i rebalans istog, kojim su prihodi i rashodi planirani u iznosu od po 1.482.700,00€.

Shodno rebalansu Finansijskog plana prihodi su planirani iz sljedećih izvora: Budžeta Crne Gore – za redovan rad u iznosu od 489.000,00€, Budžeta Skupštine – poslanički klub u iznosu od 38.000,00€, Budžeti lokalnih samouprava u iznosu od 331.000,00€ i donacija u iznosu od 2.600,00€, Budžeta Crne Gore-sredstva za Asocijaciju žena u iznosu od 51.000,00€, Budžeta lokalnih samouprava -sredstva za Asocijaciju žena u iznosu od 25.000,00€, Kreditna sredstva u iznosu od 238.800,00€, Budžeti lokalnih samouprava- sredstva za izbore u iznosu od 19.000,00€, Budžet Crne Gore – sredstva za izbore u iznosu od 277.000,00€, ostali prihodi- refundacija bolovanja u iznosu od 11.300,00€.

Troškovi su planirani za: neto lične dohotke u iznosu od 91.600,00€, troškove poreza i doprinosa na lične dohotke u iznosu od 58.500,00€, troškove prireza na lične dohotke u iznosu od 1.800,00€, troškove ugovorenih naknada po ugovoru o djelu u iznosu od 83.200,00€, troškove zakupa poslovnih prostora

u iznosu od 77.000,00€, troškove poreza na ugovorene naknade i zakupe poslovnih prostora u iznosu od 10.600,00€, troškove prireza na ugovorene naknade i zakupe poslovnih prostora u iznosu od 1.500,00€, troškove dnevnica u iznosu od 14.600,00€, troškove protokola (sastanci, prijemi, sjednice, kokteli) u iznosu od 46.000,00€, troškove pomoći i sponzorstva u iznosu od 26.400,00€, troškove registracije vozila u iznosu od 850,00€, troškove održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 13.300,00€, troškove provizije i platnog prometa u iznosu od 1.700,00€, troškove električne energije u iznosu od 7.000,00€, troškove čvrstog goriva (pelet) u iznosu od 870,00€, troškove komunalnih usluga u iznosu od 2.800,00€, troškove goriva i prevoza u iznosu od 23.500,00€, troškove telefona, interneta i kablovske televizije u iznosu od 15.900,00€, troškove pretplate na novine i publikacije u iznosu od 4.400,00€, troškove kancelarijskog materijala, potrošnog materijala i sitnog inventara u iznosu od 15.300,00€, troškove nabavke osnovnih sredstava u iznosu od 27.000,00€, troškove ciljane kampanje u redovnom poslovanju u iznosu od 121.300,00€, troškove otplate dugovanja u iznosu od 44.700,00€, ostale troškove (špediterske usluge, carine, takse i druge nematerijalne troškove, porez na promet) u iznosu od 8.000,00€, troškove ostalih usluga (notarske usluge, oglasi u štampi, usluge kopiranja materijala, bankarske usluge, uređenje prostora) u iznosu od 8.000,00€, troškove prethodnog obračunskog perioda u iznosu od 3.000,00€, troškove kamata po kreditu u iznosu od 2.900,00€, troškove izbornih kampanja u iznosu od 703.000,00€ i sredstva rezervi u iznosu od 67.980,00€. Partija je za 2020. godinu u poslovnim knjigama iskazala ukupne prihode u iznosu od 1.287.197,30€, što je za 195.502,70€ ili 13% manje u odnosu na planirane prihode, dok su ukupni rashodi iskazani u iznosu od 1.366.655,49€, što je za 116.044,51€ ili 7% manje u odnosu na planirane rashode.

3.4. Program rada za 2020. godinu

Partija je Programom rada za 2020. godinu, planirala sledeće aktivnosti: održavanje sjednica organa Partije, organizovanje izbornih konvencija, organizovanje raznih oblika medijskog predstavljanja (politička kampanja), organizovanje i sprovođenje politike međunarodne saradnje i druge aktivnosti.

3.5. Računovodstveni sistem

Partija je, shodno članu 48 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja dužna da vodi računovodstvenu evidenciju o prihodima i rashodima po porijeklu, visini i strukturi, u skladu sa propisom Ministarstva finansija. Budući da Partija ima svojstvo pravnog lica dužna je da poslovne knjige vodi po sistemu dvojnog knjigovodstva. Računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji.

Partija je shodno dopisu direktora Partije, br.06/564 od 06.08.2021. godine u revidiranom periodu od poslovnih knjiga obezbjeđivala Glavnu knjigu, analitičku evidenciju osnovnih sredstava (vanbilansno), analitičku evidenciju dobavljača, obaveza i potraživanja.

Sve poslovne transakcije obavljaju se preko žiro računa, ne vrši se blagajničko poslovanje.

Demokratska Crna Gora evidentiranje imovine, obaveza i troškova vrši na obračunskoj osnovi, dok evidentiranje dijela prihoda vrši u momentu uplate istih na žiro račune Partije.

3.6. Finansijski izvještaji

Shodno članu 48 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, politički subjekt završni račun i godišnji konsolidovani finansijski izvještaj podnosi organu uprave nadležnom za vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika, Državnoj revizorskoj instituciji i Agenciji, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Partija je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj za 2020. godinu dostavila Državnoj revizorskoj instituciji u zakonskom roku i na propisanim obrascima i to:

- Bilans stanja - na Obrascu BS;
- Bilans uspjeha - na obrascu BU;
- Iskaz o novčanim tokovima - na obrascu-ITG (PP);
- Iskaz o promjenama neto imovine (kapitala) – na obrascu IPK (PP);
- Statistički Aneks.

Partija je u postupku revizije prezentirala Godišnji izvještaj o prihodima, imovini i rashodima za 2020. godinu (Obrazac GIPIR), pojedinačne izvještaje o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izborne kampanje za parlamentarne i lokalne izbore, kao i akt (br.06/557 od 05.08.2021. godine) kojim je potvrdila da u 2020. godini nije imala drugih prihoda, osim onih koji su evidentirani u Glavnoj knjizi Partije.

Revizijom je utvrđeno da Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Partije za 2020. godinu ne sadrži poseban Izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje rada ženske organizacije, kako je to predviđeno odredbama člana 14 stav 9 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. U vezi sa navedenim, Partija je prezentirala Obrazloženje, br.521 od 26.07.2021. godine u kojem se, između ostalog, navodi “Nadležno Ministarstvo nije donijelo obrasce na koje je trebalo dostaviti poseban Izvještaj Foruma žena, a podnešeni Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj sadrži podatke iz Glavne knjige u kojoj se nalazi kompletna evidencija i promjene na računu Foruma žena”. Partija je prezentirala i Izvještaj o materijalno-finansijskom poslovanju za 2020. godinu, u kojem su sadržani svi izvještajni podaci za finansijsko poslovanje ženske organizacije. Shodno podacima sadržanim u predmetnom Izvještaju, prihodi ženske organizacije iz Budžeta Crne Gore iznose od 51.128,49€, dok iz budžeta lokalnih samouprava iznose 25.154,08€ (od kojih je iznos od 10.160,99€ nenaplaćen). Shodno odlukama predsjednice Foruma žena, tokom izvještajnog perioda, sa posebnog računa je izvršen prenos sredstava u ukupnom iznosu od 40.500,00€ i to: za parlamentarne izbore u iznosu od 34.500,00€ i za lokalne izbore u iznosu od 6.000,00€.

Preporuka drugom državnom organu

- **Ministarstvo finansija i socijalnog staranja treba da podzakonskim aktom⁴ utvrdi formu posebnog izvještaja o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije političkog subjekta, u cilju jednoobraznog načina izvještavanja, shodno odredbama člana 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

3.7. Bilans stanja

Prema podacima prezentiranim u Bilansu stanja iskazana je vrijednost imovine (aktiva) i vrijednost izvora finansiranja sredstava (pasiva) u iznosima od po 264.268,00€.

U Aktivi Bilansa stanja stalna imovina (koju čine: nematerijalna ulaganja u iznosu od 125,00€, oprema u iznosu od 99.243,00€ i osnovna sredstva u pripremi i avansi u iznosu od 2.658,00€) iskazana je u iznosu od 102.026,00€ i obrtna sredstva (koja čine: potraživanja u iznosu od 94.068,00€, gotovina i gotovinski ekvivalenti u iznosu od 68.192,00€) u iznosu od 162.260,00€.

U Pasivi Bilansa stanja iskazan je gubitak u iznosu od 56.750,00€, dugoročne obaveze po kreditu u iznosu od 177.653,00€ i kratkoročne obaveze u iznosu od 143.383,00€ (koje se odnose na: obaveze po kratkoročnom kreditu u iznosu od 48.352,00€, obaveze prema dobavljačima u iznosu od 93.651,00€, ostale kratkoročne obaveze u iznosu od 1.242,00€ i obaveze po osnovu ostalih javnih prihoda u iznosu od 138,00€).

3.7.1. Evidentiranje i popis imovine

Partija obezbjeđuje evidenciju stalne imovine (osnovnih sredstava) u Glavnoj knjizi i analitičku evidenciju iste vanbilansno, u excel tabelama.

Odlukom direktora Demokratske Crne Gore imenovana je Komisija sa zadatkom da izvrši popis imovine, obaveza i potraživanja, kao i da sačini Izvještaj o izvršenom popisu. Komisija je shodno Odluci izvršila popis i sačinila Izvještaj o popisu.

Shodno podacima iskazanim u Izvještaju o popisu stalna imovina Partije na dan 31.12.2020. godine po nabavnoj vrijednosti iznosila je 159.448,30€ otpisanoj 59.235,93€ i sadašnjoj vrijednosti 100.212,37€, kako je evidentirano i u analitičkoj evidenciji stalne imovine.

Shodno podacima evidentiranim u Glavnoj knjizi, stalna imovina Partije na dan 31.12.2020. godine po nabavnoj vrijednosti iznosila je 161.396,00€, otpisanoj vrijednosti 62.028,24€ i sadašnjoj vrijednosti u iznosu od 99.367,76€, što ukazuje na neusaglašenost navedenih podataka sa podacima o vrijednosti stalne imovine evidentiranim u analitičkoj evidenciji i iskazanim

⁴ Članom 72 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, utvrđena je obaveza nadležnih organa za donošenje podzakonskih akata za sprovođenje navedenog zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu istog.

u Izvještaju o popisu. U vezi sa navedenim subjekt revizije je dao Obrazloženje (br.06/581 od 06.08.2021. godine), u kojem se navodi da je neusaglašenost podataka nastala usled izvršenih isknjižavanja rashodovane opreme u Glavnoj knjizi, koje nije sprovedeno u analitičkoj evidenciji stalne imovine, te ukazuje da će isto biti korigovano u tekućoj 2021. godini (na dan 01.01.2021. godine).

Imovinu Partije čini nematerijalna ulaganja, kompjuterska oprema, kancelarijski namještaj, vozila, telekomunikaciona i ostala oprema.

Od ukupne evidentirane imovine u poslovnim knjigama Partije na imovinu nabavljenu u 2020. godini odnosi se iznos od od 29.562,59€ (kancelarijska u iznosu od 1.879,57€, kompjuterska u iznosu od 6.699,13€ i druga oprema u iznosu od 3.547,29€ i vozila u iznosu 17.436,60€).

Partija je u 2020. godini nabavila dva vozila i to: vozilo u vrijednosti od 15.000,00€, nabavljeno po Ugovoru o komisionoj prodaji upotrebljavanog motornog vozila i vozilo procjenjene vrijednosti u iznosu od 2.436,60€, dobijeno na poklon shodno Ugovoru o poklonu zaključenim sa fizičkim licem. Partija je shodno Odluci o rashodovanju, zbog tehničke neispravnosti i neupotrebljivosti, izvršila rashodovanje jednog motornog vozila, nabavne vrijednosti u iznosu od 2.436,60€ (za iznos sadašnje vrijednosti od 765,51€ evidentiran je gubitak po osnovu rashodovanja u Glavnoj knjizi).

Partija je shodno Odluci direktora Partije, br.06/226-3 od 15.05.2020. godine, izvršila rashodovanje i isknjižavanje iz Glavne knjige kompjuterske opreme ukupne nabavne i ispravke vrijednosti u iznosu od po 1.142,90€, na osnovu Predloga Popisne komisije o rashodovanju iste, zbog tehničke neispravnosti i neupotrebljivosti.

U Izvještaju o popisu prezentirani su i podaci o stanju depozita na žiro računima, potraživanja i obaveza.

3.7.2. Potraživanja i AVR

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala potraživanja sa stanjem na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 96.726,02€, a ista se odnose na potraživanja od opština u iznosu od 85.275,52€, date avanse u iznosu od 2.658,14€ i AVR (unaprijed plaćene troškove) u iznosu od 8.792,36€.

Potraživanja u iznosu od 85.275,52€ odnose na nenaplaćene prihode od lokalnih samouprava po osnovu opredijeljenih sredstava za redovan rad Partije u iznosu 75.114,53€ od opština: Bijelo Polje u iznosu od 5.292,59€, Berane u iznosu od 5.215,14€, Bar u iznosu od 6.720,00€, Herceg Novi u iznosu od 32.495,00€, Cetinje u iznosu od 16.008,08€, Danilovgrad u iznosu od 821,22€, Mojkovac u iznosu od 1.200,00€, Pljevlja u iznosu od 5.637,33€, Andrijevića u iznosu od 33,59€, Plav u iznosu od 1.691,58€, dok se iznos od 10.160,99€ odnosi na nenaplaćene prihode za finansiranje rada ženskih organizacija od opština: Berane u iznosu od 2.623,72€, Kolašin u iznosu od 146,99€, Herceg Novi u iznosu od 1.563,00€, Cetinje u iznosu od 938,50€, Budva u iznosu od 4.333,98€, Pljevlja u iznosu od 137,65€, Andrijevića u iznosu od 5,70€, Plav u iznosu od 37,78€ i Šavnik u iznosu od 520,66€.

Evidentirana potraživanja su potvrđena dopisima ovjerenim i potpisanim od strane navedenih lokalnih samouprava, osim potraživanja od Prijestonice Cetinje i opštine Bar, za koje je Partija prezentirala dokumentaciju da je preduzela aktivnosti oko usaglašavanja potraživanja sa istim.

Unaprijed plaćeni troškovi (AVR) u iznosu od 8.792,36€ evidentirani su po osnovu unaprijed plaćenih troškova zakupa u iznosu od 240,00€ i kamate po kreditu u iznosu od 8.552,36€.

3.7.3. Novčana sredstva na žiro računima

Revizijom je utvrđeno da je Partija u revidiranom periodu imala otvorene žiro račune za redovno poslovanje i izborne kampanje (račune za plaćanje u zemlji i devizne račune), kao i račune za biznis kartice.

Depoziti na žiro računima, sa stanjem na dan 01.01.2020. godine iskazani su u poslovnim knjigama subjekta revizije u ukupnom iznosu od 15.479,06€ (iznos od 13.199,49€ na računima za redovno poslovanje, iznos od 65,29€ na deviznom računu otvorenom za redovno poslovanje, dok je na računima biznis kartica stanje depoziti na navedeni datum iznosilo 2.214,28€).

Depoziti na žiro računima, sa stanjem na dan 31.12.2020. godine iskazani su u poslovnim knjigama subjekta revizije u ukupnom iznosu od 68.192,14€ (iznos od 67.107,89€ na računima za redovno poslovanje (od kojeg se iznos od 25.698,15€ odnosi na stanje sredstava na računu otvorenom za finansiranje ženske organizacije), na deviznom računu u iznosu od 124,54€ i na računima biznis kartica u iznosu od 959,71€, dok je krajnje stanje na izbornim računima iznosilo 0,00€).

Stanje depozita evidentirano u poslovnim knjigama Partije, odgovara stanju iskazanom u izvještajima o kretanju sredstava na žiro računima poslovnih banaka (bančini izvodi) na pomenute datume.

Partija je tokom 2020. godine učestvovala na izborima za izbor odbornika u Skupštinama opština Budva, Kotor, Andrijevisa, kao i na izborima za izbor poslanika u Skupštini Crne Gore. S tim u vezi, ista je otvorila jedan izborni račun za tri opštine, za izbor odbornika u skupštinama opština Budva, Kotor i Andrijevisa, kao i izborni račun za finansiranje troškova izborne kampanje za parlamentarne izbore. Osim navedenih računa, Partija je otvorila i izborni račun za lokalne izbore u Tivtu, kao i devizni račun za potrebe istih, koji su zatvoreni 25.03.2020. godine jer je donešena Odluka o bojkotu lokalnih izbora u Tivtu, a Partija je izvršila povraćaj neutrošenih sredstava sa izbornog na redovni račun.

Uvidom u bankarske izvode žiro računa otvorenog za parlamentarne izbore utvrđeno je da je ukupan promet na istom iznosio 641.174,50€, što odgovara podacima evidentiranim u Glavnoj knjizi subjekta revizije, a koji se odnose na tekući dugovni, odnosno potražni promet.

Uvidom u bankarske izvode žiro računa otvorenog za izbornu kampanju za izbor odbornika u skupštinama opština Budva, Kotor i Andrijevisa, utvrđeno je da je ukupan promet na izbornom žiro računu za lokalne izbore iznosio 57.613,82€, što odgovara podacima evidentiranim u Glavnoj knjizi subjekta revizije, a koji se odnose na tekući dugovni, odnosno potražni promet.

Uvidom u bankarske izvode žiro računa otvorenog za izbornu kampanju za izbor odbornika u Skupštini opštine Tivat, utvrđeno je da je ukupan promet na izbornom žiro računu za lokalne izbore iznosio 3.003,47€, odnosno 2.122,00€ na deviznom računu, što odgovara podacima evidentiranim u Glavnoj knjizi subjekta revizije, a koji se odnose na tekući dugovni, odnosno potražni promet.

Revizijom je utvrđeno da je Partija shodno odlukama direktora Partije, izvršila transfer sopstvenih sredstava sa redovnih računa, za finansiranje izborne kampanje u iznosu od 368.142,92€ i to: za parlamentarne izbore u iznosu od 326.492,92€, za lokalne izbore u skupštinama opština Budva, Kotor i Andrijevića 38.650,00€, dok je za lokalne izbore u Tivtu izvršen prenos sredstava u iznosu od 3.000,00€.

Izborni računi su zatvoreni u Zakonom utvrđenom roku.

Shodno navedenom, konstatuje se da je Partija za potrebe prikupljanja sredstava za finansiranje izborne kampanje za lokalne izbore održane 30. avgusta 2020. godine u 3 opštine (Budva, Kotor i Andrijevića) otvorila jedan žiro račun, iako je odredbama člana 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja propisano da politički subjekt u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje otvara posebni žiro račun kod Institucije ovlašćene za poslove platnog prometa.

- **Subjekt revizije treba da za svaku potvrđenu izbornu listu otvori poseban žiro račun, shodno odredbama člana 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Biznis kartice

U postupku revizije je utvrđeno da je Partija tokom 2020. godine dio troškova plaćala biznis karticama, koje su vezane za dva računa. Depoziti na navedenim računima na dan 01.01.2020. godine iznosili su 2.214,28€, dok su na dan 31.12.2020. godine iznosili 959,71€.

Partija je donijela Pravilnik o korišćenju biznis karticama (06/766-1 od 12.11.2018. godine) kojim je regulisano korišćenje istih.

Revizijom je utvrđeno da je sa redovnog žiro računa Partije na račune za plaćanje biznis karticama prenešen iznos od 36.700,00€.

Biznis karticama plaćeni su sljedeći troškovi: troškovi reklame i oglašavanja putem društvenih mreža (Facebook i Google) u iznosu od 35.258,80€, troškovi kupovine muzičkih matrica u iznosu od 2.044,82€, troškovi avio karata u iznosu od 494,02€, troškovi smještaja i ishrane u inostranstvu u iznosu od 122,84€. Navedeni troškovi se odnose na troškove redovnog poslovanja Partije.

3.7.4. Obaveze

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala i u Bilansu stanja iskazala obaveze sa stanjem na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 321.036,65€, a iste se odnose se na: dugoročne obaveze po kreditu u iznosu od 177.653,12€ i kratkoročne obaveze u iznosu od 143.383,53€ (koje se odnose na: obaveze po kratkoročnom kreditu u iznosu od 48.352,36€, obaveze prema

dobavljačima u iznosu od 93.651,29€, ostale kratkoročne obaveze u iznosu od 1.379,88€).

Revizijom je utvrđeno da je Partija u poslovnim knjigama evidentirala kreditne obaveze po osnovu dva kredita koja je u 2020. godini podigla kod poslovne banke i to: dugoročni kredit u iznosu od 200.000,00€ i kratkoročni kredit u iznosu od 40.000,00€, koji su uplaćeni na račun za redovno poslovanje.

Uvidom u Ugovore o kreditu utvrđeno je da je namjena kredita pokriće troškova izborne kampanje, pa je shodno namjeni kreditna sredstva trebalo uplatiti na poseban žiro račun otvoren za potrebe izborne kampanje, u skladu sa odredbama člana 24 stav 3 Zakona, kojim je utvrđeno da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju na poseban račun namijenjen za finansiranje troškova izborne kampanje.

Partija je u vezi sa navedenim prezentirala zahtjeve prema poslovnoj banci za dodjelu navedenih kredita, Odgovor poslovne banke na zahtjev Partije u vezi namjene odobrenih kredita, kao i Obrazloženje odgovornog lica Partije u vezi sa istim. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da zahtjevima Partije za dodjelu kredita nije precizirano da se krediti zahtijevaju za pokriće troškova izborne kampanje, već za izmirenje obaveza prema dobavljačima, dok je u Odgovoru poslovne banke, između ostalog, navedeno da je Partija sredstva iz kredita koristila za izmirenje obaveza prema dobavljačima, te da je bila slobodna procjena Banke da Partija zahtijeva kredite za izmirenje obaveza prema dobavljačima nastale kao posledica izborne godine i pripreme izborne kampanje.

Obaveze evidentirane u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 93.651,29€ odnose se na obaveze prema dobavljačima, koje se odnose na redovno poslovanje, osim obaveza u iznosu od 500,00€ koje se odnose na izbornu kampanju iz 2016. godine, na ime zakupa sale. Stanje obaveza prema dobavljačima u iznosu od 93.651,29€ potvrđeno je i Izvještajem Komisije za popis o izvršenom popisu imovine, obaveza i potraživanja sa stanjem na na dan 31.12.2020. godine.

Revizijom je utvrđeno da se obaveze prema dobavljačima odnose na obaveze za marketing usluge, usluge štampanja materijala, izrade reklamnog materijala, nabavke goriva, troškove reprezentacije, održavanje opreme, usluge hotelskog smještaja, zakupa poslovnog prostora, nabavke računarske opreme i druge obaveze.

U postupku revizije su prezentirani Izvodi otvorenih stavki (IOS –obraci) kojima je izvršeno usaglašavanje većeg dijela obaveza prema dobavljačima sa stanjem na dan 31.12.2020. godine.

Ostale kratkoročne obaveze u iznosu od 1.379,88€ odnose se na obaveze za neto naknade u iznosu od 1.242,24€ i neizmirene obaveze za prirez porezu na zarade, na naknade po ugovoru o dijelu i zakup u iznosu od 137,64€, a koje se većim dijelom odnose na neizmirene obaveze po početnom stanju.

3.8. Bilans uspjeha

U Bilansu uspjeha iskazani su prihodi u iznosu od 1.287.197,00€, rashodi u iznosu 1.366.656,00€ i finansijski rezultat (gubitak) u iznosu od 79.459,00€.

Ukupni prihodi u iznosu od 1.287.197,00€ odnosili su se na poslovne prihode u iznosu od 1.285.406,00€ i to: prihode iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 854.578,00€, iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 375.180,00€, prihode od priloga fizičkih lica u iznosu od 2.600,00€, ostale poslovne prihode u iznosu od 53.048,00€ i ostale prihode u iznosu od 1.791,00€.

Ukupni rashodi u Bilansu uspjeha za 2020. godinu u iznosu od 1.366.656,00€ odnose se na poslovne rashode u iznosu od 1.360.038,00€ (troškovi nabavke sredstava u iznosu od 71.279,00€, troškovi zarada, naknada zarada i ostali lične rashodi u iznosu od 372.960,00€, troškove amortizacije u iznosu od 22.387,00€, ostale poslovne rashode u iznosu od 393.412,00€, finansijske rashode u iznosu od 2.962,00€ i ostale rashode u iznosu od 3.656,00€.

Revizijom je utvrđeno da ukupni prihodi i rashodi iskazani u Bilansu uspjeha, odgovaraju istim evidentiranim u poslovnim knjigama u ukupnom iznosu, dok su utvrđena određena odstupanja u strukturi poslovnih rashoda.

3.8.1. Prihodi

Partija je u poslovnim knjigama u 2020. godini evidentirala ukupne prihode (za redovno poslovanje i izborne kampanje) u iznosu od 1.287.197,30€ i isti se odnose na prihode iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 854.578,05€, prihode iz budžeta jedinica lokalnih samouprava u iznosu od 375.179,97€, prihode po osnovu uplate priloga fizičkih lica u iznosu od 2.600,00€, prihode od koalicionih partnera u iznosu od 36.500,00€, ostale poslovne prihode u iznosu od 16.548,12€ i ostale prihode u iznosu od 1.791,16€.

U nastavku teksta je dat tabelarni pregled ostvarenih prihoda u 2020. godini po vrsti

R.b.	Vrsta prihoda	Iznos	% učešća
1	Prihodi iz Budžeta CG	854,578.05	66.39%
2	Prihodi od budžeta lokalnih samouprava	375,179.97	29.15%
3	Prihodi od priloga - donacije	2,600.00	0.20%
4	Ostali poslovni prihodi - od koalic.partn.DEMOS	36,500.00	2.84%
5	Ostali poslovni prihodi - refundac. i ostalo	16,548.12	1.29%
6	Ostali finansijski prihodi	1,791.16	0.14%
UKUPNO		1,287,197.30	100.00%

Revizijom je utvrđeno da se od ukupno ostvarenih prihoda u 2020. godini, na prihode za redovan rad odnosi iznos od 951.594,10€, dok se na prihode za finansiranje izborne kampanje odnosi iznos od 335.603,20€.

Uvidom u Izvještaje o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izborne kampanje koje je Partija dostavila Agenciji za sprječavanje korupcije utvrđeno je da prihodi iskazani u Izvještajima odgovaraju istim iskaznim u poslovnim knjigama.

Prihodi iz Budžeta Crne Gore

Prihodi iz Budžeta Crne Gore evidentirani su u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 854.578,05€ i odnose se na prihode za finansiranje redovnog rada Partije u iznosu 577.669,67€ (od kojih se dio prihoda u iznosu od 37.820,30€ odnosi na prihode za finansiranje poslaničkog kluba, a dio prihoda u iznosu od 51.128,49€ na finansiranje ženske organizacije) i prihode za finansiranje parlamentarnih izbora održanih dana 30.08.2020. godine u iznosu od 276.908,38€ (20% u iznosu od 43.051,01€ i po osnovu izbornog rezultata u iznosu od 233.857,37€).

Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava

Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava evidentirani su u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 375.179,97€ i odnose se na prihode za finansiranje redovnog rada Partije u iznosu 356.276,15€ (od kojih se prihodi u iznosu od 331.122,07€ odnose na finansiranje redovnog rada Partije, dok se prihodi u iznosu od 25.154,08€ odnose na finansiranje ženskih organizacija) i prihode za finansiranje izbornih kampanja u iznosu od 18.903,82€.

Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava za finansiranje redovnog rada Partije u iznosu od 331.122,07€ evidentirani su po osnovu naplaćenih prihoda u iznosu od 264.513,62€ (od opština: Bijelo Polje u iznosu od 3.738,97€, Berane u iznosu od 3.725,10€, Bar u iznosu od 12.607,18€, Kolašin u iznosu 9.213,92€, Herceg Novi u iznosu 9.500,00€, Kotor u iznosu 30.601,41€, Budva u iznosu 52.353,33€, Danilovgrad u iznosu od 9.033,42€, Mojkovac u iznosu 4.814,16€, Pljevlja u iznosu 22.410,63€, Andrijevica u iznosu 519,87€, Plav u iznosu 149,34€, Plužine u iznosu 4.444,68€, Žabljak u iznosu 7.047,48€, Petnjica u iznosu 726,14€, Šavnik u iznosu 2.346,67€, opština Tuzi u iznosu 4.159,22€ i Glavni grad u iznosu od 87.086,10€) i obračunatih, a nenaplaćeni prihoda od lokalnih samouprava u iznosu od 66.608,45€ (od opština: Bijelo Polje u iznosu od 5.292,59€, Berane u iznosu od 5.215,14€, Bar u iznosu od 3.360,00€, Herceg Novi u iznosu od 32.495,00€, Cetinje u iznosu od 10.862,00€, Danilovgrad u iznosu od 821,22€, Mojkovac u iznosu od 1.200,00€, Pljevlja u iznosu od 5.637,33€, Andrijevica u iznosu od 33,59€ i Plav u iznosu od 1.691,58€).

Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava za finansiranje ženskih organizacija u iznosu od 25.154,08€ evidentirani su po osnovu naplaćenih prihoda za finansiranje rada ženskih organizacija u iznosu od od 14.993,09€ (od opština: Bijelo Polje u iznosu od 916,66€, Bar u iznosu od 1.513,10€, Kolašin u iznosu od 641,40€, Danilovgrad u iznosu od 630,70€, Mojkovac u iznosu od 452,98€, Pljevlja u iznosu od 1.238,85€, Andrijevica u iznosu od 88,53€, Plav u iznosu od 377,40€, Plužine u iznosu od 555,61€, Žabljak u iznosu od 253,39€, Petnjica u iznosu od 307,00€, Tuzi u iznosu od 485,45€ i Glavni grad u iznosu od 7.532,02€) i obračunatih, a nenaplaćenih prihoda od lokalnih samouprava za finansiranje ženskih organizacija u iznosu od 10.160,99€ (od opština: Berane u iznosu od 2.623,72€, Herceg Novi u iznosu od 1.563,00€, Cetinje u iznosu od 938,50€, Budva u iznosu od 4.333,98€, Pljevlja u iznosu od 137,65€, Andrijevica u iznosu od 5,70€, Plav u iznosu od 37,78€, Šavnik u iznosu od 520,66€).

Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava po osnovu finansiranja izborne kampanje u opštinama Budva, Kotor i Andrijevića ostvareni u iznosu od 18.903,82€ i to od: opštine Andrijevića u iznosu od 561,00€ (259,53€-20% i 301,47€-80%), opštine Kotor u iznosu od 7.800,20€ (721,03€-20%, i 7.079,17€-80%) i opštine Budva u iznosu od 10.542,62€ (1.730,88€-20% i 8.811,74€-80%).

Prihodi od priloga

Prihodi od priloga evidentirani su u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 2.600,00€ i odnose se na prihode za redovan rad u iznosu od 2.000,00€ i prihode za finansiranje izborne kampanje u iznosu od 600,00€.

Revizijom je utvrđeno da su prihodi od priloga za redovan rad ostvareni po osnovu uplate novčanih priloga od strane 10 lica u iznosima od 100,00€-1.000,00€, dok su prihodi od priloga za finansiranje izborne kampanje ostvareni po osnovu uplate novčanih priloga od strane 2 lica u iznosima od 100,00€ i 500,00€.

Revizijom je utvrđeno da je Partija za parlamentarne izbore ostvarila i nenovčane priloge u ukupnom iznosu od 2.691,00€, koji su pojašnjeni u dijelu Izvještaja koji se odnosi na ostale poslovne prihode.

Prihodi od koalicionih partnera

Prihodi od koalicionih partnera evidentirani su u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 36.500,00€ odnose se na prenos novčanih sredstava sa žiro računa koalicione članice, potpisnice Sporazuma o zajedničkoj koalicionoj izbornoj listi za učešće na izborima za izbor poslanika u Skupštinu Crne Gore "DEMOS"-a, na zajednički račun za parlamentarne izbore "Mir je naša nacija".

Ostali poslovni prihodi

Ostali poslovni prihodi evidentirani su u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 16.548,12€ (od kojih se prihodi u iznosu od 13.857,12€ odnose na redovan rad, dok se prihodi u iznosu od 2.691,00€ odnose na izborne kampanje).

Prihodi u iznosu od 13.857,12€ evidentirani su po osnovu prihoda od refundacije bolovanja Centra za socijalni rad u iznosu od 11.329,32€, prihoda od poklona u iznosu od 2.436,60€ evidentirane po Ugovoru o poklonu putničkog vozila u procjenjenoj vrijednosti i ostalih poslovnih prihoda od prodaje rashodovanog vozila u iznosu od 91,20€).

Prihodi u iznosu od 2.691,00€ evidentirani su po osnovu nenovčanih priloga koje je Partija ostvarila za parlamentarne izbore (koalicija "Mir je naša nacija") i to: od strane jednog fizičkog lica u iznosu od 150,00€ i jednog pravnog lica u iznosu od 2.541,00€. Navedeni prihodi su adekvatno dokumentovani.

Ostali prihodi

Ostali prihodi evidentirani su u poslovnim knjigama Partije u iznosu od u iznosu od 1.791,16€ po osnovu korektivnih knjiženja prilikom usklađivanja obaveza sa dobavljačima u iznosu od 415,88€ i prihoda iz prethodnog izvještajnog perioda u iznosu od 1.375,28€.

3.8.2. Troškovi

Partija je u poslovnim knjigama u 2020. godini evidentirala ukupne troškove u iznosu od 1.366.665,49€. Dio navedenih troškova u iznosu od 702.980,49€, odnosi se na troškove izborne kampanje (iznos od 643.222,30€ odnosi se na parlamentarne izbore, a iznos 59.758,19€ na lokalne izbore) dok se ostali troškovi odnose na redovno poslovanje.

Uvidom u Izvještaje o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izborne kampanje koje je Partija dostavila Agenciji za sprječavanje korupcije utvrđeno je da troškovi iskazani u Izvještajima odgovoraju istim iskazanim u poslovnim knjigama.

U nastavku je dat tabelarni pregled troškova u 2020. godini po vrsti troška

r.b.	konto	Vrsta troška	Iznos	% učešća
1	512	Troškovi kancelarijskog materijala	15,323.08	1.12%
2	513	Troškovi elektricne energije, goriva	48,365.90	3.54%
3	514	Troskovi materijalnog održavanja osnovnih sredstava	7,590.42	0.56%
4	520	Troškovi neto zarada za redovan rad, doprinosa na teret zaposlenog iporeza n	145,457.52	10.64%
5	521	Troškovi doprinosa na teret poslodavca	12,092.73	0.88%
6	522	Troskovi naknada po ugovoru o djelu	83,208.40	6.09%
7	523	Troškovi u toku izborne kampanje	24,475.00	1.79%
8	529	troškovi dnevnica, smještaja i ishrane na službenom putu	107,726.02	7.88%
9	531	Troškovi usluga prevoza u zemlji	17,721.72	1.30%
10	532	Troskovi komunalnih usluga	8,552.36	0.63%
11	533	Troškovi zakupa posl.prostora za izbore	84,159.10	6.16%
12	535	Troškovi reklame i propagande u zemlji redovna rad i izbori	643,986.74	47.12%
13	536	Troškovi istraživanja javnog mnjenja	12,042.00	0.88%
14	537	Troskovi pretplate na novine i elektronske publikacije	4,367.19	0.32%
15	539	Troskovi uređenja prostora	13,550.96	0.99%
16	540	Troškovi amortizacije	22,386.51	1.64%
17	550	Troškovi advokatskih i notarskih usluga	221.98	0.02%
18	551	Troškovi reprezentacije	62,863.92	4.60%
19	552	Troškovi premije osigurajnja	845.18	0.06%
20	553	Troškovi platnog prometa u zemlji	2,464.53	0.18%
21	555	Troškovi poreza na promet putničkog vozila	11,869.29	0.87%
22	557	Troskovi sponzorstva, pomoći i donacija	26,779.29	1.96%
23	559	Drugi nematerijalni troškovi	3,987.41	0.29%
24	562	Rashodi kamata po kreditima	2,962.22	0.22%
25	570	Troškovi rashodovanja opreme	765.51	0.06%
26	579	Troškovi iz prethodne godine	2,890.51	0.21%
UKUPNO			1,366,655.49	100.00%

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi reklame i propagande sa 47,12% i troškovi zarada i ugovorenih naknada sa 17,62% i sl.

Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala (račun 512)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 15.323,08€, odnose se na: troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 9.861,70€, troškove alata i inventara u iznosu od 1.761,54€ i troškove sitnog potrošnog materijala u iznosu od 3.699,84€. Revizijom je utvrđeno da su navedeni troškovi dokumenovani fakturama i fiskalnim računima.

Troškovi električne energije i goriva (račun 513)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 48.365,90€, odnose se na troškove električne energije u iznosu od 6.959,51€, troškove pogonskog goriva u iznosu od 867,35€, troškove goriva za redovno poslovanje u iznosu od 21.877,44€ i troškove goriva za parlamentarne izbore u iznosu od 18.661,60€.

Troškovi električne energije su dokumentovani fakturama dobavljača. Troškovi goriva dokumentovani su fakturama dobavljača i fiskalnim računima, kao i internim nalogima sa podacima o vozaču i registrarskim tablicama vozila, što je u skladu sa Internim pravilom o potrošnji goriva u službene svrhe. Troškovi pogonskog goriva u iznosu od 867,35€ pravdani su fakturom i ugovorom o cesiji.

Troškovi održavanja osnovnih sredstava (račun 514)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 7.590,42€ odnose se na troškove održavanja osnovnih sredstava i to održavanje vozila u iznosu od 5.732,84€, održavanja ptt sistema u iznosu od 1.432,43€ i održavanja drugih osnovnih sredstava u iznosu od 425,15€.

Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača i pojedinim fiskalnim računima.

Zapošljavanje u 2020. godini

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije iz 2016. godine utvrđena je organizacija rada, sistematizacija radnih mjesta, stručne službe Partije, organizacione jedinice, njihov sastav, djelokrug, broj izvršilaca, način rukovođenja i opis poslova. Shodno Pravilniku o dopuni Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, donijetim 2019. godine, sistematizovana su 62 radna mjesta sa 68 izvršilaca.

Pored izvršilaca čija su radna mjesta utvrđena Pravilnikom, status zaposlenih shodno Statutu Partije mogu zasnovati i imenovana i izabrana lica koja ostvaruju naknadu shodno Pravilniku o poslovima i kriterijumima za isplatu plata odnosno naknada za izabrane i imenovane funkcionere.

U Partiji je u decembru mjesecu 2020. godine bilo zaposleno 15 izvršilaca. Partija je u 2020. godini zaposlila jedno lice na određeno vrijeme, dok je za tri lica prestao radni odnos sporazumnim prestankom radnog odnosa, istekom Ugovora na određeno vrijeme i po osnovu zasnivanja radnog odnosa u Skupštini Crne Gore.

Revizijom je utvrđeno da je Partija prilikom popunjavanja radnog mjesta (vozač) u 2020. godini sprovela postupak javnog oglašavanja slobodnog radnog mjesta preko Zavoda za zapošljavanje i nakon sprovođenja procedure sa zaposlenim zaključila ugovor o radu koji je usklađen sa opštim propisima o radu.

Uvidom u personalni dosije zaposlenog, utvrđeno je da subjekt revizije posjeduje dokumentaciju vezanu za oglašavanje radnog mjesta, ugovore o radu, prijavu zaposlenog Poreskoj upravi, personalnu dokumentaciju zaposlenog.

Troškovi neto zarada, doprinosa na teret zaposlenog i poreza (račun 520)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 145.457,52€ odnose se na troškove neto zarada u iznosu od 91.664,26€, troškove poreza na zarade u iznosu od 12.313,09€, troškove doprinosa na teret zaposlenog u iznosu od 34.119,72€ i troškove poreza na naknade po ugovoru o dijelu i na naknade po odlukama u iznosu od 7.360,45€.

Troškovi doprinosa na teret zaposlenog u iznosu od 34.119,72€ odnose se na troškove doprinosa za PIO na teret zaposlenog u iznosu od 21.363,37€ (od čega se iznos od 841,55€ odnosi na troškove doprinosa za PIO na teret zaposlenog na naknade po ugovorima o dijelu), troškove doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret zaposlenog u iznosu od 12.072,20€ (od čega se iznos od 443,36€ odnosi na troškove doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret zaposlenog na naknade po ugovorima o dijelu) i troškove doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti na teret zaposlenog u iznosu od 684,15€.

Partija vrši obračun zarada u Programu za obračun zarada. Postupkom revizije je izvršena provjera pojedinačnih obračuna zarada i utvrđeno je da se zarade obračunavaju u skladu sa važećim zakonskim propisima koji regulišu ovu oblast.

Takođe je utvrđeno da je Partija shodno Pravilniku o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca Izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, dostavila nadležnom poreskom organu IOPPD obrasce za 2020. godinu.

Troškovi doprinosa na teret poslodavca (račun 521)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 12.092,73€ odnose se na troškove doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 11.355,42€ (troškovi doprinosa za PIO na teret poslodavca u iznosu od 7.524,59€, troškovi doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca u iznosu od 3.146,68€ i troškovi doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti na teret poslodavca u iznosu od 684,15€) i ostale doprinose u iznosu od 737,31€ (troškove doprinosa Fondu rada u iznosu od 273,51€ i troškove doprinosa za zapošljavanje lica sa invaliditetom u iznosu od 463,80€).

Troškovi naknada po ugovoru o dijelu (računi 522 i 523)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 117.389,63€ odnose se na troškove naknada po ugovoru o dijelu, odnosno na troškove naknada za izabrane i imenovane funkcionere Partije, shodno odlukama u iznosu od 107.683,40€ (od čega se na redovno poslovanje odnose troškovi u iznosu od 83.208,40€, a izborne kampanje troškovi u iznosu od 24.475,00€ (iznos od 19.355,00€ na parlamentarne izbore, dok se na lokalne izbore odnosi iznos od 5.120,00€).

Revizijom je utvrđeno da se ugovorene naknade u iznosu od 83.208,40€ odnose se na isplate po zaključenim ugovorima o djelu sa fizičkim licima, zaključenom Ugovoru o dopunskom radu za obavljanje poslova portparola Partije i Ugovoru o zastupanju po osnovu usluga zastupanja u pravnim poslovima, kao i odlukama za obavljanje poslova predsjednika Odbora Demokrata Glavnog grada, poslova sekretara za pravna pitanja u okviru Generalnog sekretarijata Demokratske Crne Gore, savjetnika za pravna pitanja i savjetnika za odnose sa javnošću, u prilogu kojih su priložene pojedinačne odluke o izboru, odnosno imenovanju istih.

Partija je tokom 2020. godine po ugovorima o djelu angažovala 70 fizičkih lica, uz isplaćene neto naknade u iznosu od 40,00€ do 8.400,00€ po licu na godišnjem nivou, za obavljanje sledećih poslova: usluge pripreme za štampu propagandnog materijala, usluge logističke podrške u ostvarivanju programskih ciljeva Partije, priprema snimanja i fotografisanja redovnih aktivnosti, konsalting usluge iz oblasti finansija za potrebe izvještaja funkcionera Partije, organizacije vanrednih sastanaka sa aktivistima Demokratske Crne Gore, korišćenje programa grafičkog dizajna, konsultantske usluge u oblasti izrade i montaže video prezentacija i objava za promotivno predstavljanje Partije, dizajn video zapisa, usluge zastupanja u pravnim poslovima, pružanje konsultantskih usluga u oblasti promocije politike i organizacije Mladih Demokrata, usluga dizajna stranica za potrebe redovnih aktivnosti Partije, usluga profesionalnog spikerskog čitanja tekstova, izvještaja i informacija za potrebe Partije, usluga izrade suvenira za potrebe protokola Demokratske Crne Gore, izrade komunikacione strategije i obuke aktivista Partije za rad na terenu, po osnovu izvođenja radova na elektroinstalacijama u Centrali Partije, usluga tehničke podrške za čitač ekrana, usluga iznajmljivanja opreme, instruktaze zaposlenih u Centrali sa obezbjeđenjem objekta, prevodilačkih usluga, privremenih poslova saradnika na javnom medijskom predstavljanju Demokratske Crne Gore, usluga prevoza, stručne obuke zaposlenih u Sektoru za upravljanje socijalnim mrežama, Press centru, Službi za protokol i Službi za informacione tehnologije-programiranje, sredjivanja partijske dokumentacije u OO i sl..

Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije za vršenje poslova sređivanja partijske dokumentacije za potrebe opštinskih odbora Demokratske Crne Gore, angažovao 8 izvršilaca po ugovoru o dijelu, u ukupnom iznosu od 4.055,00€, iako isti po prirodi i opisu spadaju u poslove redovne djelatnosti Partije.

- **Subjekt revizije sa licima angažovanim za obavljanje poslova koji spadaju u redovne partijske aktivnosti treba da zaključuje ugovore o radu, a ne ugovore o djelu.**

Partija je u periodu izborne kampanje angažovala 14 lica po ugovorima o djelu, kojim je izvršena isplata neto naknada u ukupnom iznosu od 24.475,00€, odnosno u iznosima od 100,00€-7.840,00€ po izvršiocu, na godišnjem nivou. Revizijom je utvrđeno da se troškovi u iznosu od 19.355,00€-parlamentarni izbori, odnose na isplatu naknada za angažovanje 10 lica za obavljanje poslova prevoza opreme, materijala, inventara, fotografisanja, unosa i obrade

podataka tokom izborne noći u Centrali Demokratske Crne Gore, video snimanja, produkcije reklamne kampanje za parlamentarne izbore; realizacija scenarija za spot, po osnovu promocije Koalicije na društvenim mrežama, realizacije internet kampanje za potrebe Partije i sl., dok se troškovi u iznosu od 5.120,00€ odnose na troškove naknada po ugovorima o dijelu (Lokalni izbori-Budva, Kotor, Andrijevića) po osnovu angažovanja 4 lica za obavljanje poslova izvođenja performansi, izrade teksta i muzike za promotivno predstavljanje Demokratske Crne Gore, usluga šminkanja za potrebe snimanja video spotova Demokratske Crne Gore i na ime prevoza aktivista Demokratske Crne Gore u periodu izborne kampanje.

Na ugovorene naknade su obračunate i plaćene poreske obaveze, a prezentirani su i dokazi o radno pravnom statusu za angažovana lica.

Uvidom u imovinske kartone dostupne na sajtu Agencije za sprječavanje korupcije, utvrđeno je da shodno spisku funkcionera Demokratske Crne Gore, a na osnovu revizijom utvrđenog činjeničnog stanja, od pet lica (funkcionera) koji su primili ugovorene naknade u 2020. godini, jedno lice nije prijavilo prihode ostvarene po ovom osnovu.

Troškovi službenih putovanja i ostalih naknada (račun 529)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 107.726,02€ odnose se na troškove službenih putovanja tokom redovnog poslovanja u iznosu od 22.196,27€ (troškove smještaja i ishrane na službenom putu u iznosu od 6.328,75€, troškove prevoza na službenom putu u iznosu od 1.212,52€ i troškove dnevnica u iznosu od 14.655,00€) i troškove službenih putovanja i ostalih naknada tokom izborne kampanje u iznosu od 85.529,75€.

Troškovi smještaja i ishrane na službenom putu u iznosu od 6.328,75€ dokumentovani su fakturama dobavljača, koje uglavnom sadrže specifikaciju usluga, a pojedine i imena lica koja su koristila usluge. Dio navedenih troškova u iznosu od 122,84€, koji je plaćen biznis karticom, dokumentovan je putnim nalozima i Izvještajem sa službenog puta.

Troškovi prevoza u iznosu od 1.212,52€ odnose se na troškove aviokarti i tunela i isti su pravdani fakturama. Dio navedenih troškova u iznosu od 494,02€ plaćen je putem biznis kartice.

Troškovi u iznosu od 14.655,00€ odnose se na dnevnice isplaćene aktivistima na ime promocije rada i ciljeva Partije između izbora i isti su pravdani putnim nalozima.

Revizijom je utvrđeno da se na izborne kampanje odnose troškovi u iznosu od 85.529,75€ i to: troškovi smještaja i ishrane na terenu 6.122,31€ (parlamentarni izbori), troškovi prevoza u vrijeme izbora u iznosu od 7.845,00€ (parlamentarni izbori), troškovi dnevnica u iznosu od 42.355,00€ (parlamentarni izbori), troškovi smještaja u iznosu od 2.494,94€ (lokalni izbori), troškovi prevoza u vrijeme izbora u iznosu od 2.167,50€, troškovi dnevnica u vrijeme izbora u iznosu od 495,00€ (lokalni izbori), troškovi naknada za opunomoćene predstavnike za parlamentarne izbore u iznosu od 21.500,00€ i troškovi naknada za opunomoćene predstavnike za lokalne izbore u iznosu od 2.550,00€.

Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani (fakturama dobavljača, ugovorima, putnim nalogima, odlukama o isplati i spiskovima lica za isplatu).

Troškovi usluga prevoza u zemlji (račun 531)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 17.721,72€ odnose se na troškove fiksne, mobilne telefonije, interneta, kablovske televizije i elektronske dopune mobilnih telefona u iznosu od 15.826,12€, troškove špedicije u iznosu od 1.150,30€, troškove usluga prevoza u inostranstvu u iznosu 209,20€, troškove usluga prevoza u zemlji u iznosu od 180,50€, troškove elektronske dopune za parlamentarne izbore u iznosu od 300,00€ i troškove telefona za lokalne izbore u u iznosu od 55,60€. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama. Partija je unutrašnjim aktom utvrdila ko ostvaruje pravo na plaćanje navedenih troškova na teret sredstava Partije.

Troškovi komunalnih usluga (račun 532)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 8.552,36€, odnose se na troškove komunalnih usluga i vode u iznosu od 2.822,53€ i troškove održavanja poslovnih prostora, održavanja vozila i druge opreme u iznosu od 5.729,83€. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama.

Troškovi zakupa (račun 533)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 84.159,10€ odnose se na troškove zakupa poslovnih prostora i stambenog prostora po ugovorima zaključenim sa fizičkim i pravnim licima u iznosu od 76.189,00€ (redovno poslovanje), troškove zakupa u iznosu od 5.170,00€ (parlamentarni izbori), troškove zakupa u iznosu od 1.839,70€ (lokalni izbori) i drugi troškovi zakupnina u iznosu od 960,40€ koji se uglavnom odnose na troškove zakupa sala za održavanje konvencije i sl. i pravdani su fakturama dobavljača i fiskalnim računima.

Troškovi zakupa poslovnih prostora i stambenog prostora u iznosu od 76.189,00€ evidentirani su u poslovnim knjigama Partije po ugovorima zaključenim sa fizičkim i pravnim licima za potrebe redovnog poslovanja opštinskih odbora u Bijelom Polju, Mojkovcu, Pljevljima, Plavu, Šavniku, Petnjici, Tuzima, Rožajama, Žabljaku, na Cetinju, u Danilovgradu, Podgorici, Golubovcima, Nikšiću, Beranama, Andrijevići, Kolašinu, Tivtu, Baru, Ulcinju, Kotoru, Herceg Novom, kao i stambeni prostor u Podgorici i Tivtu za smještaj aktivista i funkcionera Partije, kao i za potrebe stanovanja zaposlenog. Uvidom u navedene ugovore, utvrđeno je da je mjesečna zakupnina iznosila od 60,00€ do 700,00€, kao i da su isti ovjereni od strane nadležnog organa (dio zaključenih ugovora u 2020. godini, ovjeren je u 2021. godini).

Troškovi zakupa u iznosu od 5.170,00€ evidentirani su u poslovnim knjigama Partije po osnovu izborne kampanje (parlamentarni izbori) shodno ugovorima zaključenim sa fizičkim licima za zakup stambenog prostora u Podgorici (ukupni troškovi zakupa – 1.000,00€), Baru (ukupni troškovi zakupa – 385,00€) i Mojkovcu (ukupni troškovi zakupa – 570,00€), odnosno u ukupnom iznosu od 2.615,00€, dok se ostali troškovi zakupa odnose na zakup vozila za potrebe izborne kampanje u iznosu od 2.335,00€ (shodno zaključenom

Ugovoru sa fizičkim licem) i zakup sale i prostora za snimanje promotivnog spota u iznosu od 220,00€ (shodno Ugovoru o jednokratnom ustupanju prostora).

Troškovi zakupa u iznosu od 1.839,70€ evidentirani su u poslovnim knjigama Partije po osnovu izborne kampanje (lokalni izbori) od kojih se iznos od 1.150,00€ odnosi na zakup stambenog prostora shodno zaključenom Ugovoru sa fizičkim licem, a iznos od 689,70€ na troškove zakupa sala, pravdane profakturama i fakturama dobavljača, kao i Ugovorom o zakupu prostora.

Revizijom je utvrđeno da je Partija na isplaćene naknade po ugovorima o zakupu zaključenim sa fizičkim licima obračunala i platila poreske obaveze (porez i prizrez porezu) u ukupnom iznosu od 6.047,63€, što je obrazloženo u dijelu Izvještaja koji se odnosi na troškove poreza (račun 555).

Troškovi reklame i propagande (račun 535)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 643.986,74€ odnose se na troškove reklame i propagande. Od navedenih troškova na redovno poslovanje odnosi se iznos od 106.357,08€, dok se na troškove izborne kampanje za parlamentarne izbore odnosi iznos od 500.494,80€, a za lokalne izbore iznos od 37.134,86€.

Troškovi reklame i propagande u iznosu od 106.357,08€ evidentirani po osnovu redovnog poslovanja odnose se na troškove izrade, štampe i distribucije reklamnog materijala i brendiranja poslovnih prostorija u iznosu od 61.660,98€, troškove oglašavanja i reklame u medijima u iznosu od 8.376,96€, troškove promocije Partije na društvenim mrežama (facebook) u iznosu od 34.269,14€, google oglašavanje u iznosu od 1.000,00€, konsalting i vođenje oglasnih kampanja na you tube mreži u iznosu od 1.050,00€.

Troškovi reklame i propagande za potrebe izborne kampanje za lokalne izbore (Budva, Kotor, Andrijevića) u iznosu od 37.134,86€ odnose se na štampu, postavku i zakup bilborda u iznosu od 11.426,03€, troškove izrade, štampe i distribucije reklamnog materijala u iznosu od 19.133,26, troškovi reklame na portalu i emitovanje reklamnih spotova u iznosu od 5.160,00€ i troškove promocije Partije na društvenim mrežama (facebook) u iznosu od 1.415,57€. Navedeni troškovi dokumentovani su fakturama dobavljača, a troškovi štampe, postavke i zakupa bilborda i ugovorima o pružanju marketinških usluga.

Troškovi reklame i propagande za potrebe izborne kampanje za parlamentarne izbore u iznosu od 500.494,80€ odnose se na troškove zakupa bilborda u iznosu od 82.206,72€, troškove reklamnog materijala u iznosu od 159.048,60€, troškove reportaže u medijima i oglašavanja na portalima u iznosu od 207.084,68€, troškove promocije Partije na društvenim mrežama (facebook) u iznosu od 18.704,80€, google oglašavanje u iznosu od 33.450,00€.

Revizijom je utvrđeno da su troškovi zakupa bilborda dokumentovani fakturama dobavljača i ugovorima o zakupu reklamnih površina, troškovi reklame i reklamnog materijala dokumentovani su fakturama dobavljača, ugovorima o poslovnoj saradnji i pružanju marketinških usluga, troškovi

facebook oglašavanja pravdani su izvještajima sa facebooka o izvršenim oglašavanjima, dok su troškovi google oglašavanja i oglasne kampanje na youtubu dokumentovane su fakturama dobavljača.

Troškovi istraživanja javnog mnjenja (račun 536)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 12.042,00€ odnose se na troškove istraživanja političkog javnog mnjenja na uzorku od 1000 ispitanika i izrade izvještaja. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača.

Troškovi pretplate na novine i elektronske publikacije (račun 537)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama u iznosu od 4.367,19€ odnose se na troškove pretplate na novine i elektronske publikacije. Dio navedenih troškova u iznosu od 1.377,80€ odnosi se na pretplate na novine, dok se troškovi u iznosu od 2.989,39€ odnose na monitoring medija. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača i odnose se na troškove redovnog poslovanja Partije.

Troškovi ostalih usluga (račun 539)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 13.550,96€, odnose se na troškove tehničke realizacije skupova u iznosu od 2.896,74€ (redovno poslovanje), troškove tehničke realizacije skupova za parlamentarne izbore u iznosu od 2.843,50€, troškove uređenja prostora u iznosu od 2.175,21€, troškove oglasa u štampi u iznosu od 342,35€, troškove kopiranja materijala i usluge fotografisanja za lokalne izbore u iznosu od 115,60€ i troškove drugih usluga (kopiranja i štampanja materijala, održavanja opreme, oglašavanja i sl. u iznosu od 5.177,56€). Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača.

Troškovi amortizacije (račun 540)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 22.386,51€ odnose se na troškove amortizacije osnovnih sredstava Partije za 2020. godinu (nematerijalnih ulaganja u iznosu od 190,40€ i opreme u iznosu od 22.196,11€).

Troškovi advokatskih i notarskih usluga (račun 550)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 221,98€ odnose se na usluge notara i isti su dokumentovani fakturama i fiskalnim računima.

Troškovi reprezentacije (račun 551)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 62.863,92€ odnose se na troškove reprezentacije, od kojih se iznos od 39.671,73€ odnosi na troškove reprezentacije za redovno poslovanje, iznos od 16.025,68€ na troškove reprezentacije za parlamentarne izbore i iznos od 7.166,51€ na troškove reprezentacije za lokalne izbore.

Troškovi reprezentacije su evidentirani po osnovu ugostiteljskih usluga, nabavke hrane i pića u maloprodajnim objektima i nabavke sredstava higijene. Navedeni troškovi su pravdani fakturama i fiskalnim računima, kako je i utvrđeno Internim pravilnikom Partije o korišćenju sredstava za reprezentaciju.

Troškovi premije osiguranja (račun 552)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 845,18€ odnose se na troškove registracije vozila i isti su dokumentovani fakturama.

Troškovi platnog prometa (račun 553)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 2.464,53€ odnose se na troškove bankarske provizije po osnovu finansijskih transakcija izvršenih u zemlji i inostranstvu. Iznos od 1.736,68€ odnosi se na troškove provizije za redovno poslovanje, dok se iznos od 626,70€ odnosi na troškove provizije za parlamentarne izbore, a iznos od 101,15€ na troškove provizije za lokalne izbore.

Troškovi poreza (račun 555)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 11.869,29€, odnose se na: troškove poreza na promet upotrebljavanog putničkog vozila u iznosu od 967,08€, troškove poreza na zakup poslovnog i stambenog prostora u iznosu od 5.325,44€ (od čega se na troškove izborne kampanje odnosi iznos od 410,13€), troškove prireza porezu na zakup u iznosu od 722,19€ (od kojeg se iznos od 58,69€ odnosi na troškove izborne kampanje), troškove prireza porezu na zarade u iznosu od 1.800,48€, troškove prireza porezu na naknade po ugovoru o djelu, odnosno na naknade za izabrane i imenovane funkcionere, shodno odlukama u ukupnom iznosu od 1.060,87€ (od kojeg se iznos od 234,32€ odnosi na troškove izborne kampanje) i troškove carinjenja prilikom uvoza robe iz inostranstva u iznosu od 1.993,23€.

Troškovi carinjenja su dokumentovani jedinstvenim carinskim ispravama u prilogu kojih su dostavljene i fakture uvezene robe koja je carinjena i isti su plaćeni preko redovnog računa Partije, na evidencioni račun Uprave carina, propisan Naredbom o načinu uplate javnih prihoda.

Troškovi sponzorstva, pomoći i donacija (račun 557)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 26.779,29€, odnose se na troškove sponzorstva i donacija u iznosu od 7.485,00€, troškove protokolarnih poklona i isplaćenih naknada za 8.mart u ukupnom iznosu od 1.383,25€ (izvršen je obračun i isplata pripadajućih poreskih obaveza na iste) i troškove pomoći u iznosu od 17.911,04€.

Troškovi u iznosu od 17.911,04€ odnose se na isplaćene pomoći članovima opštinskih odbora Partije u životnim namirnicama, dokumentovane fakturama, fiskalnim računima i odlukama direktora Partije kojim se odobrava nabavka istih za egzistencijalne potrebe, kao i isplate novčanih sredstava fizičkim licima i udruženjima na ime finansijske pomoći (za liječenje

i sl.). U prilogu dokumentacije kojom su pravdane navedene isplate priloženi su pojedinačni zahtjevi za pomoć i odluke direktora Partije, kojima se odobrava isplata sredstava po navedenom osnovu, sa medicinskom dokumentacijom u prilogu i fakture.

Troškovi sponzorstva i donacija u iznosu od 7.485,00€ odnose se na uplatu sredstava na ime finansijske pomoći opštini Tuzi usled globalne pandemije korona virusom, krojačkom salonu u Nikšiću za šivenje zaštitnih maski, kao i finansijska sredstava uplaćena Klubu dobrovoljnih davalaca krvi radi realizacije predstojećih projekata, u ukupnom iznosu od 2.100,00€. Osim navedenog, Partija je izvršila i isplatu sredstava u ukupnom iznosu od 5.385,00€, shodno pojedinačnim odlukama direktora Partije, Građanskom pokretu-Nova ljevica na ime obezbjeđenja sredstava za neophodne uslove za rad, shodno Sporazumu o međusobnim pravima i obavezama (br.06/429 od 18.08.2020. godine).

Drugi nematerijalni troškovi (račun 559)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 3.987,41€ odnose se na troškove cvjetnih aranžmana u iznosu od 1.814,60€ sudskih i prekršajnih kazni u iznosu od 1.508,51€, sudske troškove i troškove vještačenja u iznosu od 615,00€ i ostale nematerijalne troškove za parlamentarne izbore u iznosu od 49,30€. Troškovi cvjetnih aranžmana pravdani su fakturama i fiskalnim računima, troškovi kazni prekršajnim nalozima i sudskim rješenjima, a ostali nematerijalni troškovi za parlamentarne izbore fakturama.

Rashodi kamata po kreditima (račun 562)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 2.962,22€ odnose se na troškove kamata po Ugovoru o dugoročnom kreditu.

Gubici po osnovu rashodovanja postrojenja i opreme (račun 570)

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala troškove u iznosu od 765,51€ nastale po osnovu rashodovanja motornog vozila u vlasništvu Partije, shodno Odluci direktora Partije i Predlogu popisne komisije o rashodovanju istog, zbog tehničke neispravnosti i neupotrebljivosti.

Troškovi iz prethodne godine (račun 579)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 2.890,51€ odnose se na troškove iz 2019. godine (troškovi električne energije, reprezentacije, reklame, održavanje vozila) i isti su dokumentovani fakturama.

4. Kancelarijsko poslovanje

Shodno Izjavi ovlašćenog lica (br.06/566 od 06.08.2021.) u Demokratskoj Crnoj Gori organizovan je sistem zavođenja akata na način što se u Centrali Partije arhivsko poslovanje vrši putem glavnog djelovodnika koji je objedinjen za sve organe Partije, dok opštinski odbori imaju svoje djelovodnike, pri čemu djelovodnik sadrži osnovne evidencije primljenih akata i akata koje Partija upućuje pravnim i fizičkim licima. Način kancelarijskog i arhivskog poslovanja bliže je uređen Pravilnikom o arhivskom i kancelarijskom poslovanju, a dodatno razrađen Uputstvom za primjenu pravilnika o kancelarijskom i arhivskom poslovanju.

Na slučajno odabranom broju akata (fakture, odluke) utvrđeno je da su isti pravilno zavođeni.

IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE REVIZIJE

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske Crne Gore za 2019. godinu Državna revizorska institucija je utvrdila određene nedostatke i dala preporuke za otklanjanje istih i to:

- 1. Subjekt revizije je dužan da troškove izborne kampanje plaća u skladu sa članom 24, sada važećeg Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**
- 2. Subjekt revizije evidentiranje svih troškova treba da vrši na osnovu adekvatne dokumentacije shodno članu 19 Zakona o računovodstvu.**
- 3. Subjekt revizije je dužan da ugovore o zakupu stambenog i poslovnog prostora zaključuje i ovjerava u skladu sa odredbama člana 629 i člana 639 Zakona o obligacionim odnosima.**
- 4. Subjekt revizije treba da, sve troškove evidentira na odgovarajuća konta shodno Pravilniku o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica.**
- 5. Subjekt revizije treba da troškove reprezentacije ostvaruje i dokumentuje na način kako je to utvrđeno Internim pravilnikom o korišćenju sredstava za reprezentaciju.**

Revizijom Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Demokratske Crne Gore za 2020. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije realizovao date preporuke.

**Izvještaj pripremila,
Državna revizorka,
Načelnica u Sektoru IV
Zorica Knežević**

**Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević**